

פרשה מבוארת

ע"פ רבנו האברבנאל

לע"נ הרב יעקב יצחק בן ר' אברהם דוד ז"ל ורעייתו מרת ברוריה בריינה בת ר' שלמה הכהן ע"ה

שתי הלכות ביום

פרשת פקודי

"כָּל הַזֶּהָב הָעֵשׂוּי לְמִלְאכָה כָּכֵל מִלְאכַת הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי זֶה־בְּהַתְנוּפָה תִשַּׁע וְעֶשְׂרִים כֶּכֶר וְשִׁבְעַת מֵאוֹת וְשָׁלִשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ" (שמות לח כד) "וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאוֹת כֶּכֶר וְאַלְף וְשִׁבְעַת מֵאוֹת וְחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ", "וַיְהִי מֵאוֹת כֶּכֶר הַכֶּסֶף לְצִקָּת אֶת אֲדֹנָי הַקֹּדֶשׁ וְאֶת אֲדֹנָי הַפְּרֻכָּת מֵאוֹת אֲדָנִים לְמֵאוֹת הַכֶּכֶר כֶּכֶר לְאֲדָן...". "וַנְּחַשֵּׁת הַתְּנוּפָה שִׁבְעִים כֶּכֶר וְאַלְפִים וְאַרְבַּע מֵאוֹת שֶׁקֶל, וַיַּעַשׂ בָּהּ אֶת אֲדֹנָי פֶּתַח אֶחָד מוֹעֵד וְאֶת מִזְבַּח הַנְּחֻשֶׁת וְאֶת מִכְבַּר הַנְּחֻשֶׁת אֲשֶׁר לוֹ וְאֶת כָּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ..." (שמות פרק לח, כח-לא)

שאלה: כיון שמנתה כאן התורה את משקל הזהב ומשקל הכסף ומשקל הנחושת שניתנו למלאכת המשכן, מדוע פירטה התורה מה עשו בכסף ובנחושת, ולא פירטה מה עשו בזהב התרומה.

תשובה: לא באה התורה לומר מה עשו עם כל התרומה שניתנה לצורך בניית המשכן, אלא באה ללמד כמה מהזהב והכסף והנחושת שימשו להקמת המשכן, וכיון שכל הזהב הניתן למלאכת המשכן שימש לעשיית הכלים שנימנו לעיל, לא הוצרכה התורה לפרט מה עשו עם הזהב, כיון שמתוך הדברים מובן שכל הזהב הספיק לכל הכלים, לא פחות ולא יותר [ולכן רק לגבי הזהב נאמר 'כל הזהב']. אמנם לגבי הכסף הוצרכה התורה לפרט את הדברים, כיון שכסף זה המנוי כאן אינו כסף התרומה שנתנו ישראל, אלא כסף הפקודים שנתנו מחצית השקל, וממנו עשו את הכלים המנויים כאן, אך כסף התרומה לא הוזכר כאן כלל, ועשו ממנו את כלי השרת [כמו המזרקים ושאר כלי עבודת המשכן], ופירטה התורה כמה מהכסף שימש לעשיית המשכן. וכן בנחושת פירטה התורה בכמה נחושת השתמשו לצורך עשיית המשכן וכליו, ולא נכלל בזה הכיור וכנו, אף שגם הם היו עשויים נחושת, כיון שהם נעשו מהמראות הצובאות שהביאו הנשים בפני עצמם, ולא מנחושת התנופה שהביאו כל ישראל. [ולא פירטה התורה את משקלם של התכלת והארגמן ותולעת השני וכו', כיון שלדברים אלו אין חשיבות כל כך כמו חשיבותם של הזהב הכסף והנחושת]. (שאלות ד-ז).

"וַיִּשֶׂם אֹתָם עַל פֶּתַח הָאֹפֶד אֲבִנֵי זָכָרוֹן לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה" (שמות פרק לט, ז)

שאלה: מדוע בעשיית בגדי הכהן הגדול נאמר על כל אחד מהבגדים בפני עצמו 'כאשר ציוה ה' את משה', ולא היה די בכך שבסיום כל הבגדים ייכתב על הכל 'כאשר ציוה ה' את משה', וכמו שנאמר כן בסיום עשיית כל כלי המשכן.

תשובה: כיון שבענין בגדי הכהונה היו שינויים בין מה שנכתב בפרשת תצוה, בציווי עשיית הבגדים, לבין מה שנאמר כן בעשייתם בפועל, הוצרך הכתוב לומר בכל בגד ובגד בפני עצמו שנעשה כפי שציוה ה' את משה, כדלהלן: באפוד, נוסף כאן 'וירקעו את פחי הזהב וקצץ פתילים', וכדי שלא נחשוב שהאומנים עשו כן מדעתם, נאמר כאשר ציוה ה' את משה. באבני השוהם, נאמר כאן רק 'זכרון לבני ישראל', ולא התפרש מהו הזכרון, ולכן נאמר כאשר ציוה ה' את משה, ששם התפרש 'ונשא אהרן את שמותם לפני ה' על שתי כתיפיו לזכרון'. בחושן, לא הוזכרה כאן הכנסת האורים והתומים לתוך החושן, אלא רק בפרשת תצוה, ולכן נאמר שעשו כפי שציוה ה' את משה. במעיל, לא הוזכרה כאן התכלית של הפעמונים, ונשמע קולו בבואו אל הקודש, אלא רק בפרשת תצוה. ובכתנת לא הוזכר כאן שנעשתה כתנת תשבץ, אלא רק בפרשת תצוה. באבנט לא התבאר בפרשת תצוה כיצד לעשותו, אלא רק כאן התפרש שעשו אותו שש משור, תכלת וארגמן ותולעת שני. וכן בציץ לא הוזכרה כאן תכלית עשייתו, 'ונשא אהרן את עון הקדשים וגו' והיה על מצחו תמיד לרצון', ולכן נאמר גם בזה 'כאשר ציוה ה' את משה'.